

Kooste Lapin kirjaston johtoryhmän kokouksesta 16.11.2018 Rovaniemellä

1. Lapin kirjallisuuspalkinto

Lappi-kirjallisuuspalkintoraatiin ovat kuuluneet Lapin kirjasto-joryn jäsenet Hanna Laitinen ja Tiina Heinänen kaksi kautta. Tämän raadin aikana palkinto jaetaan vielä 8.2.2019.

Tiina jatkaa palkintoraadissa vielä seuraavan kauden, jonka palkinto jaetaan Sodankylässä 2021.

Raadissa on luettavaa noin 150 kirjaa, jotka jaetaan neljän raatilaisen kesken. Näistä kukin nostaa haluamansa teokset yhteisesti luettavan listalle. Yhteisesti luettavia on noin 20 kirjaa.

Ensi vuonna aloittavassa palkintoraatiin ovat ilmoittautuneet Sari Hakko Kittilästä ja Helena Kokko Rovaniemeltä. Raadin neljäs jäsen valitaan johtoryhmässä keväällä 2019.

Tämän vuoden palkinnon finalistit ja palkinnon valitsija julkaistaan 10.12. Ehdokaslistaan on otettu teoksia 30.10.2018 saakka. Ehdokkaista tulee lehdistötiedote ja tiedote kirjastoille. Yleisöäänestys on ajalla 10.12.-20.1. sekä paperisena että verkossa. Palkinto jaetaan 8.2.2019.

Kirjastojen toivotaan laittavan esille Lappi-kirjoja. Kirjat ovat esillä myös Lapinkirjallisuuspalkinto.fi-sivulla. Finnaan laitetaan 10.12. Lappi-kirjallisuuspalkinto-finalisti-karuselli.

2. E-aineistojen hankinta 2019

Lapin kirjastolla on FinELibin kautta hankittuna PressReader ja Suomen Media-Arkisto. PressReaderin sopimus kattaa vuoden 2019. Kaikki Lapin kunnat ovat päättäneet hankkia Media-Arkiston.

FinELibin e-kirjojen lainausalusta on kilpailutettu, mutta kilpailutuksella ei ollut kokouksen aikaan vielä lainvoimaa.

Lapille on keskitetysti hankittu Naxos Music Library ja Naxos Spoken Word Library. Näiden lisenssit pidetään samana. Myös Rockwayn kurssimäärät pysyvät samana.

Koekäytössä ollut eMagzia ja tarjolla olevia Alma Talent - ja Bonnier Pro –palveluita ei hankita.

E-kirjojen määräraha vuodelle 2019 on 20.000€. Ensi vuonna päätettiin hankkia useampia kappaleita suosituimpia e-äänikirjoja.

3. Verkkomaksaminen

Finnan verkkomaksamisessa ei siirry oikeaa tietoa maksun alv-määrästä, koska sitä ei ole Kohassakaan. Tämän vuoksi verkkomaksuna voi maksaa vain maksut, joiden alv on 0%. Muut maksut on suoritettava kassaan.

Päätettiin, että Kohan asiakkaan tilille ei saa enää lisätä käsin maksuja [tilille siirtyvät vain Kohassa syntyvät myöhästymis-, palautuskehoitus- ja noutamattoman varauksen maksut]. Rovaniemi siirtää sekalaiset maksut Kohassa asiakkaan maksutililtä huomautustietoihin.

Päätettiin, että kirjastot käyvät itse laskutettujen asiakkaiden maksut läpi ja poistavat laskutettujen niteiden hinnat asiakkaiden maksutililtä Kohassa. Laskutuksessa niteelle on lisätty laskutettu –

tieto, mikä estää lainan uusimisen. Asiakkaan huomautuksiin on lisättävä tieto lähetetystä laskusta sekä merkittävä rajoite, joka estää lainaamisen. Kirjastolla tulee olla laskusta paperi- tai sähköinen kopio.

Verkkomaksu päätettiin ottaa käyttöön lainan päivänä 8.2.2019. Verkkomaksun käyttöönotosta tiedotetaan asiakkaita etukäteen.

Saadut verkkomaksut jaetaan asukasluvun mukaan, Rovaniemen osuutta on korotettu suurempien asukasmaksujen vuoksi. Maksujen jakaminen tarkistetaan syksyllä 2019.

4. Lapin kirjaston käytösääntöjen uudistus

Käytösääntöjen uudistuksen valmistelu on kesken puheenjohtajistolla. Käytösäännöissä ei ole mainintaa kirjastokorttien vanhenemisesta, joka estää lainojen uusimisen ja varaamisen verkossa sekä lainaamisen automaattilla. Etenkin omatoimiaikaan tästä aiheutuu ongelmia.

Päätettiin lisätä käytösääntöihin tieto kirjastokortin uudistamisesta kolmen vuoden välein. Rovaniemi hoitaa asiasta tiedottamisen asiakkaille.

5. Omatoimikirjastot

Omatoimikirjastojen käytännöt ovat erilaiset, kun omatoimikirjastojen käyttö on aloitettu eri aikoihin. Kimpassa pyritään yhteisiin käytäntöihin, mutta omatoimien osalta keskustelua on alettu käymään vasta nyt.

Yhteinen kortti aiheuttaa sen, että käyttäjällä voi olla erilaisia mahdollisuuksia käyttää omatoimeja eri kirjastoissa. Omatoimikirjastoon pääsy määritellään aina oviautomaattikohtaisesti.

Seuraavaan kokoukseen kutsutaan omatoimilaitteistojen toimittajat sekä Kohan kehittäjät. Tuolloin jatketaan keskustelua, pyritäänkö kimpan tasolla pääsemään yhteisiin käytänteisiin.

6. Kohan asiakasmaksujen tarkistaminen

Kohasta lähtee ensimmäinen huomautus palauttamattomasta aineistosta 3. päivänä eräpäivästä. Tämän koetaan olevan maakunnan ja sivukylien ihmisille aivan kohtuuton tilanne, kun kirjastopiste sijaitsee vain kuntakeskuksessa missä ihmiset asioivat suhteellisen harvoin. Tästä koetaan olevan haittaa sekä asiakkaille että kirjastojen työntekijöille.

Asiakkailla on mahdollisuus käyttää uusia aineistoja verkon kautta. Lainojen uusinta on mahdollista myös monilla tavoilla, lisäksi kirjastoautojen laina-aikoja on jo pidennetty ja sovitettu autojen reittien mukaan. Lainat on myös mahdollista palauttaa useimpiin kiinteisiin kirjastoihin myös aukioloaikojen ulkopuolella.

Todettiin, että huolimatta erilaisista laina-ajoista ja kirjaston saavutettavuudesta, kaikissa kirjastoissa tulisi olla samanlaiset säännöt ja asiakkaita tulisi kohdella tasa-arvoisesti. Kohtuulliset käytännöt ja maksut estävät osaltaan väärinkäytöksiä.

Maksujen aikataulu on suunniteltu niin, että asiakkaalla on vielä eräpäivän jälkeen mahdollisuus palauttaa lainat ennen maksujen muodostumista, ja toisaalta asiakasta huomautetaan ennen kuin Rovaniemen laina- ja nidekohtaiset maksut alkavat kertymään.

Maksut ja maksuajat päätettiin jättää nykyiselleen. Maksujen kertymisestä päätettiin tiedottaa asiakkaita verkkomaksamisen käytönoton yhteydessä.

7. Hankkeiden kuulumiset

Lapin kirjastoille edellisellä hakukierroksella myönnettyt hankkeet on koottu dokumenttiin: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1lqEwscC7FtNzOWxQ4InMAUe-yTFwx9IL_faMXoCvGgQ/edit?usp=sharing.

8. Uudet hankesuunnitelmat

Uusia hankkeita harkitaan Kolarissa ja Sompiossa. Sompion hanke koskisi lukemisen edistämistä poikien ja nuorten parissa.

Yhteisenä hankkeena suunniteltiin pakohuonekonseptin kehittämistä koko Lapille. Hankkeessa koottaisiin siirrettävä pakohuone, joka olisi mahdollista kierrättää Lapin kirjastoissa. Hankkeessa nostettaisiin esille pelillisyyttä, yhteisöllisyyttä, ja se voisi kohdistua erityisryhmille. Taustalla olisi myös lukemisen edistäminen ja mahdollisesti myös kestävän kehityksen ideat. Hankeen hakija- ja vetäjäkirjastoksi päätettiin Kemi.

Lisäksi keskusteltiin kirjastojen kuvaamista 360-videolla ja videoiden jakamisesta verkossa. Tällaisen hankkeen suunnitteluun ei tällä aikataululla ole riittävästi resursseja, joten sitä voidaan kehittää ensi vuoden hakemuksiin.

9. Ake-suunnitelma 2019

Kehittämisyhmään on ilmoittautunut johtoryhmästä Tiina Heinänen ja Salla Pulkkanen, lisäksi livari Koutonen Utsjoelta, Laura Pitkänen Tervolasta ja Sinikka Tuohino Rovaniemeltä.

Alustava Ake-suunnitelma vuodelle 2019 sisältää palkkakuluja yhteensä 2 htv. Koulutuspäiviä järjestetään todennäköisesti 2-3 lähipäivää ja mahdollisesti yksi pidempi web-koulutusarja. Lisäksi suunnitellaan vertaisoppimiskoulutuksia, joissa Rovaniemen kirjaston henkilökunta kävisi alueen kirjastoissa kouluttamassa. Koulutusten teemana ovat edelleen Lapin strategiassa nousseet kehittämistarpeet. Lisäksi Ake-kirjastot suunnittelevat yhteistä koulutuskiertuetta, jonka aiheena ovat Erityisryhmien palvelut.

Suunnitelmassa on lisäksi Lapin kirjastopäivän järjestäminen, vierailut alueen kirjastoissa, osallistuminen valtakunnallisiin Vake/Ake-kokouksiin sekä kehittämistehtävää hoitavien henkilöiden osallistuminen muiden järjestämiin koulutuksiin. Lisäksi suunnitellaan Lapin kirjastojen johtajien yhteistä kehittämispäivää, jonka osallistujien matka- ja majoituskulut maksettaisiin Ake-rahasta.

Kaukolainojen antolainaukseen varataan 30.000€

10. Lapin kirjastokokous ja Helmihumaus 15.2.2019

Lapin kirjastokokousta ja Helmihumausta suunnittelua Leena Kinnunen, Eija Leivo, Esko Nousiainen, Marja-Leena Vaarala sekä Sanna Haakana Rovaniemeltä.

Päiväksi on varmistettu 15.2., kokous- ja iltajuhlapaikka varmistuu kun henkilökunnalle tehdystä kyselystä saadaan tieto alustavasta osallistujamäärästä.

Rovaniemi todennäköisesti järjestää bussikuljetuksen perjantai-aamuna Rovaniemeltä Inariin ja takaisin lauantaina. Kuljetukseen on mahdollista tulla mukaan matkan varrelta. Majoitus- ja ruokailuvaraukset tehdään yhteisesti, mutta majoitus- ruokailu- ja matkakuluista vastaa kukin kirjasto itse.

Kirjastojen odotetaan osallistuvan sekä kirjastokokoukseen että Helmihumaukseen. Palautteissa ja kyselyissä on toivottu yhteisiä tapaamisia ja mahdollisuutta tutustua muiden kirjastojen

henkilökuntaan.

11. Koha-Suomen kuulumiset

Toimitusjohtaja Ari Mäkiranta on toiminut myös Joensuun kirjaston johtajan sijaisena. Joensuuhun on valittu uusi johtaj Mäntyharjulta. Koha-Suomen toimitusjohtajan tilannetta käsitellään Koha-Suomen hallituksessa 30.11.

Koha-seminaari järjestettiin Kouvolassa syyskuun lopulla, Lapista siihen osallistuivat Leena Kinnunen, Pia Kusmin ja Mikko Paajala.

Seminaarissa työstettiin Koha-Suomen strategiaa. Strategiassa tulee esille sopivan kokoisuus, mikä tarkoittaa hallittua laajenemista, eli mukaan otetaan mieluummin isoja kimppeja kuin yksittäisiä kirjastoja, koska näiden ylläpito on suhteellisen kallista. Koha-Suomen työnantajaroolia korostetaan, koska kehittäjästä käydään kovaa kilpailua. Koha-Suomi halutaan nostaa esille hyvänä ja reiluna työnantajana.

Koha-Suomessa kompromissikin on mahdollisuus, mikä tarkoittaa, ettei rakenneta erilaisia toimintatapoja, vaan sovitaan ja toteutetaan yksi tapa, jolla asia voidaan hoitaa.

Koha-Suomen strategian mukaista on, että Suomessa on vain yksi Koha, jota käyttävät sekä yleiset että tieteelliset kirjastot. Yhteinen Koha lisää suomen vaikuttavuutta kansainvälisesti.

Kehittämistä ja Koha-Suomen yhtenäisyyttä pyritään edistämään ottamalla Koha-Suomen projektinhallintatyökalu Redmine laajempaan käyttöön. Sitä tullaan käyttämään mm. kehittämiskohteiden määrittelyn apuna.

Koha-Suomen toimintaa ja kehittämistä parannetaan selkeyttämällä työryhmien toimintaa. OUTI-kimpan pääkäyttäjä siirtyy 20 %:lla osa-aikaisesti Koha-Suomen yhteiseksi pääkäyttäjäksi.

12. Varaamo

Varaamon palvelinalustan sopimus on tehty ja Varaamon toteuttavaan yritykseen on oltu yhteydessä. Tietojen syöttämiseen päästään kun ohjelma on asennettu.

Kuntien on mahdollista käyttää myös omia tilanvarausohjelmia, mikäli kunta näin haluaa.

Varaamon julkaisupäivä päätettiin siirtää lainanpäivän yhteyteen 8.2.2019.

13. Ammatillinen koulutus

Ammatillinen koulutus on muuttunut vuoden alusta, ja kirjastoihin on oltu yhteydessä koulutuksen järjestämiseksi. Kyseessä on väärinkäsitys, eikä kirjastoilla ole velvollisuutta järjestää kirjastoalan opetusta, ainoastaan erikseen sovitut koulutukset, esim. oppisopimuskoulutus. Mikäli jonkun oppilaitoksen opiskelija haluaa tehdä kirjastoalan opintoja, tämän oppilaitoksen tulee hoitaa sopimukset ja koulutuksen koordinointi.

Lapin liiton koollekutsuma Maakunnallisen kulttuurin toimialan asiantuntijaryhmä antaa lausuntoja seuraavaan Lapin maaseutuohjelmaan. Puheenjohtajan toimii Merja Tervo Rovaniemeltä ja jäseninä kirjastoista ovat Kyösti Satokangas, Paula Löppönen ja Heli Nurmi.

14. Seuraava kokous

Inarissa 14.2.2019.